

Szerkesztőség és kiadóhivatal

A lap a lapba szánt kéziratok

reklamációk és

előfizetési pénzek küldendőik

Maros-Vásárhely,

Szentgyörgy-utca 9. szám.

ref. felkészí lakas.

VASÁR NAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

Kiadja: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület „Egyházi Értekezlete”.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ref. lelkész Maros-Vásárhely.

Megjelenik minden vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre 5 K — fill. Negyed évre 1 K 25 f.
Fél évre 2 K 70 fill. Egy szám ára 6 fill.

TÁRS SZERKESZTŐK:
PAÁL GUSZTÁV,
ref. koll. tanár Maros-Vásárhely.
S. SZABÓ JÓZSEF,
ref. koll. vallástanár Debrecen.

A Keresztyén Szövetségek és a bibliaolvasás és imádkozás.*

Határozott célok eléréséhez határozott eszközökre is van szükségünk. Ha csak szép, vagy kevésbé szép prédikációkat és bibliamagyarásokat tartunk, s megelégszünk azzal, hogy az emberek ezeket *végighallgassák*, akkor a legtöbb esetben nem fogjuk célunkat elérni. Mert a cél ugyebár az, hogy a lelkeket megnyerjük a Krisztusnak? Szabad-e keresztyén munkásoknak kisebb, másodrendű célokkal megelégedniök? De ha a lelkeket egészen határozottan az elé a kérdés elé állítjuk: ti nektek magatoknak kell személyes összeköttetésbe lépnetek a Krisztussal, ezért meg kell Őt ismernetek, első sorban is az igéből, úgy, hogy az ígét saját magatok is rendszeresen olvassátok, akkor megtettük az első lépést arra, hogy azok megértsék azt, hogy az üdvösség az Isten ajándéka s azt meg kell szerezniök, mert hiszen Üdvözítőnk

is így szolt: „Keressétek és megtaláljátok.” A keresés, az Isten igéjében való rendszeres kutatás az első dolog, amire a lelkeket utalnunk kell s itt valóságos vétek azt a rendszert követnünk, hogy várjuk meg, míg a lélekben magában ébred föl a vágy a Biblia olvasására, mert épen ezzel a rendszerrel fogjuk a lelkeket, különösen az ifjúi lelkeket belénevelni abba a veszedelmes felfogásba, hogy a bibliaolvasás csak az öregeknek való, az ifjak még ráérnek. S jegyezzük meg jól, hogy ez a veszély különösen azokat ienyegeti, akik valamely ilyen oldalú, vallásos összejövelekre való rendes eljárásukkal eleget vélnék tenni Istennek. A keresztyén szervezetek nem követik ezt a rendszert, sőt minden egyes tagnak kezébe adják a Bibliát, s azt mondják: olvasd, ne csak itt, hanem otthon is, ne csak ma, hanem mindennap, mint a hogy testednek is mindennap vészes táplálékot, neked is szól, neked is van rá szükséged, van hozzá jogod. Természetesen a bibliaolvasásban nem szabad a lelket teljesen a maga kényére eresztenünk. Utasítani, segíteni kell. E célra szolgál a keresztyén szövetségek által kiadott „Utmutató” a felnöttek, „Bibliai Kalauz” a serdülöök és gyermekek számára, melyekben minden napra egy pár alkalmas, megfelelő bibliai vers van kijelölve, melyek egy-egy hétre terjedő

* Előző számunk „Egyháztársadalom” című rovatában „A mi munkánk” cím alatt ismertettük a Keresztyén Szövetségek célját, a melyek élete és istenes munkája minden gyülekezetben az igazi evangéliumi keresztyén életnek előmozdítója. Mi, saját tapasztalatunkból teszünk eről tanúságot s ezért annál inkább felhívjuk rá lelkészársaink figyelmét, mert ez a Szövetség nem veszt részt a hiúság ama vásárában, a mely annyi nemes igyekezetnek megölöje egyházi téren is, a mikor legtöbb egyesületünkben a tisztségek feletti versengés, vagy egyéb személyi okok a mozgató rugók.

csoporthozásokban, minden héten más-más keresztény igazságot igyekeznek megvilágosítani.* E célra szolgálnak a lelkészek igehirdetései, ha hittel és erővel vannak tele. E célra szolgálnak továbbá a szövetségnek minden héten tartott összejövetelei, hol a hét folyamán olvasott bibliai helyeket közösen megbeszélik. Nagyon sok függ ez összejövetelek helyes vezetésétől. Éljenek az összejöveteleket sok ének, tegye változatossá az egyháztörténelem nevezetesebb mozzanatainak s az életből, a keresztény munkából vett példák elmondása, de minden efelé, az egy nagy cél felé törjön, melyet ne titkolni, hanem minél világosabbá tenni igyekezzünk, hogy a lelkeket a Krisztus számára megakarjuk nyerni. Épen azért az összejövetelek fő tárgya mégis az Irás tanulmányozása legyen. Az összejövetel megkezdésekor imádkozzék valaki hangosan, röviden buzgón, szívből fakadóan, s bevégszül épen így, lehetőleg más valaki.

Ha a szövetségnek tagjai közt nincsenek még olyanok, akik a bibliában jártasabbak s akik már a hitéletben is szereztek némi tapasztalatot, akkor legjobb, ha egy idősebb, hívő és tapasztalt egyén indítja meg és vezeti a bibliai megbeszélést, de lehetőleg úgy, hogy az ő egyénisége ne lépjen előtérbe, ne folyvást ő beszéljen, hanem inkább bátorítsa a többieket gondolataik, kérdéseik kimondására. Az összejövetelen komoly, határozott, keresztény hangnak kell uralkodnia, ami távolról sem azt teszi, hogy ridegnek, vagy unalmasnak kell lenni. Érezzék a lelkek, hogy itt komoly dolgokról van szó, de hogy azokat szeretettel nyújtják nekik. A vezető törekedjék arra, hogy a beszélgetés élénken folyjon s épen azért ő maga is legyen vidám és fesztelen. Ezt, természetesen, erőltetni nem lehet, ezt az Úrtól kell vennie, de a lelkeknek épen azt kell kiérezniök lényéből, hogy van öröm, mely az Úrtól jön s ezt az örömet ők is megérthetik. Nem hangsúlyozhatjuk eléggé, hogy a vezetőknek minden alkalommal buzgó imádkozással kell előkészülniök arra a bátor és mégis alázatos, komoly és mégis élénk, bölcs és amellet egyszerű magatartásra, melyet az összejövetelek alkalmával tanusítaniök kell. Hi-

szén az egész szövetségmunkának hitből fakadt munkának kell lennie, különben nem lehet rajta áldás. Ha csak a külső formák megtartásával akarna valaki egy szövetséget megalkotni, belső tartalom nélkül, akkor csakhamar szégyent keltené vallania. Az egész munkát imádkozó lélekkel kell végezni. Legalább egy-két komoly hívő léleknek kell a munka megindításakor lenni, akik szövetséget kötnek első sorban is az Úrral, s Tőle várják a munka előbbre vitelét. S az összejöveteleken megjelentek előtt is, épen mint a naponként való bibliaolvasást, úgy a naponként való imádkozást is, mint a keresztény élet elengedhetetlen kellékét kell iöltüntetni. „Kérjétek és megadatik”, mondja az Úr. Ha nem tudsz imádkozni, kérd az Urat, hogy tanítson meg és meg fogsz hallgattatni. Aki keresztény akar lenni, aki keresztény szövetségbe akar lépni: annak el kell katároznia, hogy mindennap olvassa a bibliát és mindennap imádkozik. Ez nem olyan dolog, amihez előbb valami magasabb hitbeli fejlettséget kell várni, hogy elkezdhessük, hanem *kezdjük el s akkor ettől várhatjuk, hogy hitünkben erősödni, a kegyelomben növekedni fogunk.*

Arra sincs semmi szükség, hogy a bibliaolvasásra és imádkozásra valamely különös felsőbb parancsot vagy indítást várjunk. Végig hangzik az az parancs, az az indítás az egész Biblián, mindenkinek szól s aki megértette, annak nemcsak joga, de szent kötelessége is azt mindenkinek világosan szemé elébe állítani. S a keresztvények e tekintetben teljesen bibliai alapon állanak. Isten az ő Szent Igéje által mindenkit hí magához és pedig nagyon világosan és határozottan; néhol gyöngéd, kedves szózattal, de másról ismét kemény, szigorú hangon, azonban mindenütt félreismerhetetlen komolysággal, mely nem enged sem kibuvót, nem tűr semmi mentességet, hanem a kérlelhetetlen vagy-vagy elé állit bennünket. De épen ez a világos kitüntetés a *két útnak, a két Úrnak, a két célnak, a két eredménynek*, mutatja, hogy Isten ugyan mindenkit hí s mindent elkövet, hogy minden embert üdvözítsen, de senkit sem kényszerít, hanem szabad választást enged az emberi léleknek: *Ő vele? vagy Ő ellene? A léleknek tehát állást kell foglalnia azzal szemben, amit Isten neki fel-*

* A Vasárnap is hétről-hétre közöl ilyen Utmutatót.

ajánl s ha valamely lélek az Úr mellé áll s erről
vallást tesz, akkor az Úr munkát is biz reá. Mig
e komoly elhatározás meg nem érik a lélekben,
addig csak kezdő tagja lehet bárki is a keresz-
tyén szövetségnek.

Férfi, csalfa külső nélkül, férfi, ki nem fél, nem ing!
S lelkén nincs folt, mert a bárány vére eltörölte mind!

Föl, te szellem fénylő kardja, hitnek gyémánt paizsa föl!
Hol csalárdság és hazugság ősi örökünkre tör!

A protestáns hitbajnok máglyahalála.

(Katholikus szerzetesek az evangélium igazságai ellen.)

Férfi kell!

Férfi, férfi kell e kornak! El a bálványokkal, el!
Férfi, élet és halálra, aki bátran harcra kel!

Fel! Az Isten igazáért! Egyházunk üdvére fel!
El, ki hizelg, el, ki kéjenc, Mammom rabszolgái el!

Férfi kell s nem körbe forgó szélkakas, pléhből való,
Férfi kell s nem nép kegyére szomjazó tányérnyaló!

Férfi s nem chamäleon kell, sárga, zöld, vörös színű.
Férfi, ki megtartja színét, férfi, férfi, aki hű!

Ó h, hagyjátok végre egyszer a szeszélyeskedést el,
És mit már oly rég ígérték: fel, komoly munkára fel!

Férfi kell, ki áldozatkész s vél mélyen félve kérd
Vértől, hustól: kell-e tenni? — Ez nem edz meg
[férfi vért!

Legfőbb jóért, legfőbb jót adj! vesd kockára önmagad.
Hü víréze Istenünknek, ki jutalmat bőven ad!

Férfi kell, Isten s világ közt ki nem osztja meg magát,
A félemler olyan ember, kit a Sátán vállal át!

Férfiagság kell manapság, Isten mind ilyet kíván.
Isten hősi, Isten vélünk s Istennél nincs hiány!

Férfi kell ma, sziklaszivű, bár a csöcselék nevel.
Mely ma ordít szent hozsánnát s holnap vad
[„feszítsd meget”!

Ki feltámadt a halálból, ez a földöntúli hős,
Fennem lengeti a zászlót, mind ki Őt kíséri: győz!

Férfi kell ma, hajthatatlan vágás, szurás érje bár,
Egy-egy sebből vér ha buggyan, ez a harccal vele jár!

Seb ha vérzik, semmi szégyen! De az árulóra jaj!
Vérző sebnak pálmag jut, árulónak gúnykacaj!

(Ford)

T. L.

KRÓNKA.

Híradások az őrtoronnyból.

A Katholikus Népszövetség. Napról-napra ol-
vassuk a katolikus népszövetség szervezkedő mun-
káját. A veszprémi katolikus egyházmegye vasárnap
tartott nagy alakuló gyűlést, a melynek az adott kü-
lönösebb érdekességet, hogy azon Hornig Károly püs-
pök tartotta megnyitót. A püspöki megnyitót az egybe-
gyűlt nagyszámú papi és világi közönség előtt hang-
súlyozta a Népszövetség fontosságát, amely „hivatva
van a katolikus egyházat megillető jogokat bizto-
sítani.” A püspök kijelentette beszédében, hogy a
Népszövetség „eszközei békések és hazafiasak.” Ez a
régiműze, amit a klerikalizmus minden egyes alka-
lommal bead azoknak akik nem tudják, hogy a kleriká-
lizmusnak céljai eléréseért a felekezeti béke feldulásán
jár az esze. A beszéd végén aztán mondott egy hatal-
mas elszólást, a klerikalizmus ellen harcoló szerve-
zett terrorizmusról, — amely azonban csak a kleriká-
lis agyakban él, akik szeretnek szelmalmok ellen ha-
dakozni, hogy harcosoknak látszassanak mindenáron
s kitárlanak egy ellenük harcoló szervezett terroriz-
must. Sajnos, de mi jól tudjuk, hogy nincsen ilyen
szervezett klerikális ellenes terror sehol. A püspök után
Mo'nár János, Zboray Miklós és mások is beszéltek li-

beralizmusról, a *katholikusok elnyomásáról* s más
egy ilyen jól ismert és már unalmassá váló abszurd-
dumról, — majd pedig elhatározta az ülés, hogy a
veszprémi egyházmegyében az *agitációs napot január
31-ére tűzi ki*. Tehát jegyezzük meg, hogy Veszprém,
ben és vidékén január 31-én agitációs nap lesz,
amelyen mindenféle gyűlést tartanak a népszövetség
érdekében. És ilye eket tartanak rendre az egész or-
szágban. Mit gondolnak a református atyafiak, espe-
resek, lelkészek, világi vezetőink, erdélyi egyház-
kerületünkben az egyházmegyei értekezletek vezetői:
nem soká k sünk a mi szervezkedő munkáinkkal?
Kik, hányszor, hol, mikor s micéből gyűjtik össze,
tanítják s világosítják fel h veinket, az ilyen népszö-
vetségi szervezkedésnek protestáns ellenes voltáról s
arról, hogy ez az egész agitáció néppárti akna az
egész magyar nemzet felekezeti békesége ellen, — a
klerikalizmus restantációja Magyarországon?!

A kik nem akarnak hinni.

II.

A hasonlat különösen az olyanokra alkalmaz-
ható, kik nem akarnak hinni az Isten igéjének s a
mit ez mond azon viszonyról, mely a földi és föld-
öntúli élet között van. A biblia egy térkép, melyet
az Úr azért adott kezünkbe, hogy az élet Ozeánján
biztos vezérünk legyen. Ennek isteni eredetéről és
teljes igazságáról egy józan eszű ember sem kétel-
kedhetik. A keresztyénység bizonyítékairól az emberi
szív és értelem oly biztos meggyőződést szerezhet,
hogy csakis keményszi üség vagy önféjűség szegülhet
azok ellen. A csudák, jóslatok, Krisztus jelleme, a
keresztyénység története, a Biblia tiszta erkölcstana,
annak sajátos igazságai, valamint ezeknek a mi
szükségeinkhez mért volta, mindezek s ezeken kívül
számos egyéb tekintetek elég bő bizonyítékot szol-
gáltatnak kezünkbe, melyek mindenketet hite t
követelnek és mégis sokan nem akarnak hinni. A Bib-
lia úgy tünteti fel Istent, mint egy tiszta és igaz
lényt, valamint másfelől feltünteti az embernek erköl-
csi természetét és felelősségét, továbbá annak rom-
lottságát, bűnös cselekményeit és ezáltal még na-
gyobbá lett vétékét; szól az Úr Jézus Krisztusnak a
világba lett küdetéséről, hogy a bűnösöket megváltsa,
szent életé őt és a keresztfán történt megváltó halá-
láról; szól továbbá a Szent Lélek kitöltetéséről, hogy
az emberi szívet megújítsa és lelki egyházat építse,
vigasztalja és békességét előmozdítsa; végezetre az
isteni közbenjáróba vetett hit szükségéről, mint aki
istennél fiává fogadtatásunkat eszközöli, a lelket ujjá
szüli, lelki életbeni növekedésünket előmozdítja, meg-
szentel és előkészít a menny számára és mégis sokan
nem akarnak benne hinni. A Biblia felvilágosítja az
embert afelelő, hogy ezen igazságok elvetése okvetlen

kárhozatra vezet; megmutatja, s kézzel foghatólag bebizonyítja, hogy az érzéki, földi dicsőséget sóvánk önérdeket hajhászó, Istentől elhajlott megérni nem akaró, gondatlan élet kétségkívül kárhozatra viszen és mégis sokan nem akarnak neki hinni. Int bennünket, amennyiben világosan lerajzolja előttünk, hogy Istennek ha agja minden emberi igaz ágtalanságot sujt: hogy el fog jönni az idő, midőn meg fog jelenni amaz ítélő bíró, „kinek szórólapátja az ő kezében van és megtisztítja az ő szérűjét, és az ő buzáját csűrbe takarítja, a polyvát pedig megégeli olthatatlan tüzzel”; s hogy az Ur Jézus bizonyára boszút áll mindazokon, akik Istent ismerni nem akarják s akik evangéliumának engedelmeskedni nem akarnak; és hogy aki nem hiszen a Fiúnak, nem látja az életet, hanem az Istennek haragja marad azon. Ekként a Biblia bizonyágot tesz egy szikla létezéséről, melyen mindazoknak; kik egy bizonyos úton haiadnak, szét kell zuzódnok; de sokan nem akarják azt hinni.

A szikla a víz alatt elrejtve fekszik és így nem látható. Némelyek állítják, hogy a dolgot megvizsgálták s úgy találták, hogy az egész csak ámitás és csalás. De Ő, aki mindeneket tud, aki maga az igazi és hiteles bizonyosság, aki pedig nem hazudhat, ő mondja azt, hogy valóban ott van. Az emberek kinevethetik ez állítást, az emberek előítéle a lól való függetlenségökkel dicsekedhetnek; de azért a szikla mégis ott van. Bár nem láthatod, szemeink előtt el lehet rejtve; de azért mégis ott van. Hiszed, vagy nem hiszed, az a dolog létezésére nézve mindegy: gondolni ak az emberek, amit akának, a hitetlenek és meg nem tértek jövendő bünteté éről, az azért mégis tény marad és be fog következni minden bizonynyal.

Borzasztó egy pillanat lehetett, midőn a kapitánynak be kellett ismerni tévedését; midőn a hajó a víz alatti sziklára ütődött, s a bős hullámok a hajóba tódultak; midőn ott állott a sötét éjjelen a hullámsirba tekintve, mely lábai alatt tángott. Nem lehet eléggé elképzelnünk, minő keserű szemrehányást, minő kétségbeesést és halálos gyötrelmet kellett neki kiállania, midőn azon ostobaságra gondolt, melylyel ezen többé ki nem kerülhető szerencsétlenséget okozta. Borzasztó aggodalmat kelle kiállania azon néhány pillanat alatt, melyet a szétzuzott hajó romjain a vadul dühöngő tengeren töltött. Még borzasztóbb pillanat leend, midőn egy önmagát ámitó lélek az örökkévalóságban saját hitetlenségének tulajátára óbred; midőn a a sokáig megtagadott, ostromolt, kigunyolt és meggyalázott igazság szembe tünik és mint valóság eltemeti őt. Képes volna-e valaki teljes fogalmat alkotni magának oly ember érzéseiről, aki, miután életében az örök kárhozatról szóló isteni bizonyosságokat elverte, egyszerre-kénytelen azok igazságát érezni és tapasztalni, midőn a bajon már többé segíteni nem lehet.

Kedves olvasó, gondolkozzál ezen elbesz és fe-

ett a víz alá rejtett szikláról. Hidd el, hogy nagy könnyelműség kívántatik ahhoz, hogy elvesz valamit, mi felől elég bizonyítékkal rendelkezel, s légy meggyőződve afelől, hogy az örök büntetés téged is utolér bizonynyal, ha csak Krisztus evangéliumához nem nyulsz azonnal, amint lehet s hajódat ama menyeyi térkép — a Biblia — szerint nem igyekszel kormányozni.

Farsang idején.

Tél van. Künt sivit a zord északi szél. Meg-megrezegtetve az ablakokat. A fák deres, zuzmarás virágokkal vannak diszítve és az ereszből hatalmas jégcsapok cüingnek alá. A jég és hó mindent eltemetett. A szegény itthonmaradt madarak a ház körül az ereszbe, szalmába és szénába huzzák meg magukat. Bizony sokat kell nélkülözniök, mert a hótakarta földön nem kereskedhetnek, lefeljebb a szemétdombokon kapnak valamit, vagy a gazdasszonyok által kihányt aprójószág eleségéből. De azért egy sem pusztul el közülök éhen, mert a gondviselő Isten eltartja őket.

Bent a falusi házakban már vig élet folyik. A mint az est szétterjeszti sűrű sötét szárnyait, egyenkint gyulnak ki a házakban a világosság hírnökei, a lámpa, gyertya vagy a kis mécs. Egyik-másik házból vig kacagás és beszélgetés hallatszik, ott biztosan nagyszerű fonóka van.

Térjünk be hát ide és lássuk, mi történik. Bent a házban öt-hat söt tiz guzsaly is mutatkozik, szép, tüzes, piros leányok nyujtogatnak róla szebbnél-szebb fonalat. Nemsokára néhány ifju legény is érkezik és besorakoznak a fonóházba. Most veszi kezdetét a nagy zaj és vígasság. A legények szépen észrevétel nélkül kaplogják el az orsókat a leányoktól. Erre általános zajongás következik. A leányok elpattanva ülőhelyeikről, szemérmes csókokkal váltják ki orsóikat a sorba minden legénytől; ezzel visszkapják orsóikat és szent a béke.

Vigan beszélgetnek, tréfálkoznak a legények és leányok egymással. Azonban nagy meglepetés éri őket csakhamar. Kopogtatnak az ajtón. A szokásos „tessék” szó elhangzása után megnyílik az ajtó és belép azon egy-néhány bozontos alak. Ezek „farsangosok”. Bohókás játékkal, táncukkal és mulattatós beszédeikkel mulattatják az ifjakat és leányokat. Majd tovább mennak más házakba.

Vig dalolás és mulatozás veri fel a kicsiny falu csendjét. De nemcsak a fonóházakból hallik ez a mulatozás, — de sajnos — a korcsmák tájékaról is. Korhely emberek, legények kurjongatnak, a mint késő éjszaka térnek hazafelé. Otthonról pedig már a fonók elszlottak ki-ki a maga házába. A háziasszony egyedül, szivszorongva várja hazafelé a korcsmából a férjét. Csakhamar megérkezik aztán a házigazda, nagy

kiabálva és káromkodva kéri a vacsoráját. Mikor megvacsorázik, lefekszik és elalszik; csak akkor nyugszik meg a szegény háziasszony is. Szokott minden-napi imáját elmondja az imakönyvből. Ezután csendes lelkiismerettel lefekszik s a jövő pihentető álom kar-jai közt elalszik.

Bizony ker. testvéreim! igaz, hogy nem minden háznál van ez így, de — sajnos — a legtöbb helyen így van. Pedig míg a házigazda korcsmába jár, addig jobb volna, ha otthon, családjá körében leülve, fel-venné a Bibliát és abból olvasgatna családjának: vagy pedig venne elé imádságos könyvet és olvasgatva lelke épülésére használná fel a hosszú téli estéket. Vallásos könyvekért, ujságokért sajnálja a pénzt, de nem sajnálja pálinkára adni a korcsmárosnak. Far-sangnak, vigalomnak ideje van most, de ezt a vigsa-got nem korcsmába, hanem odahaza, családjunk köré-ben igyekezzük megszerezni. Tanítsuk, neveljük gyer-mekeinket a jóra, szépre, okosra, Isten iránt való tiszteletre. Oltuk a szívébe korán az igaz hitnek magvát és neveljünk belőlük hasznos polgárokat a jövő nemzedéknek.

Kérjük Istennek szent fiát a Jézust, hogy küldje el szabadító Szentlelkét reánk, hogy ez által megszab- badulva a büntől, ujjászülettessünk és elmondhassuk Pál apostollal: „élek többé nem én, hanem él bennem a Krtsztus!” Istennek tisztelete, az igaz hit, élő re-ménység, örök szeretet virágozzék népünk között és

„Legyen villámban derűletben
A hit, mint szikla rendületlen!”

Matolcs.

Iff. Szücs Károly.

Isten ígéje.

Abigajil.

(I. Sám. 25. r.)

Elsiratta, eltemette Sámuel Izrael Rómában, az ő hazájában. Sirban pihen, ki korlátozta az inga-tag Sault, ha el-elragadta kegyetlenségre hajló termé- szete. Azért vonult el Dávid egy időre Párán pusztá- jába meghitt embereivel. Nevezhette őt Saul szerelmes fiának, még sem bizott benne, nem ment ki Páránból, jöllehet Kármelben szükség fenyegette. Mondja az írás: a Máonból való Nábál ezer kecskéjét, háromezer juhát épen ekkor Kármel lankáin legeltették a dus- gazdag ember pásztorai. Csak egy kis erőszak, csak egy kis jogtalanság, elüzve a szükség. Dávid hatszáz fegyverésével egész pásztorhadat verhet széjjel; fal- kákat hajthat el a sok ezer juhból és ezer kecskéből. Nem illő ez Izrael trónja várományosához. Nem is teszi. Hanem tiz ifjú személyében követeket küld a juhái nyírása végett ott időző Nábálhoz. Felajánlja barátságát. Védelmét. És segélyt kér. Nábál kihívó

hangon kéri a küldöttektől: kicsoda Dávid, avagy Isai fia? Sok szolga van ma, ki elsőzik urától. Hogy adjak én neki kenyeret, vizet, hust; hiszen azt se tudom, hová való?

E sértő üzenet vérig sérti az önérzetes, ifjú Dávidot. Felfegyverez négy százat szolgálai közül s megindul Máon felé, hogy mire fölpirkad a hajnal semmivé tegye Nábált mindenével, mivel csak bir. Ádáz haraggal halad előre a pusztításra vezetett csapat. Nábál mitsem sejt. Ugyancsak jó kedvében van. Mulat. Megillet egy kis bor háromezer gyapjut, — gondolja — és pohárt pohárra hajt. Gögös dicsek- véssel sarkalja vendégeit: igyatok, van elég, a király- nak sincs több és foly a bor, mohón issza a szomjas föld is, hiszen már-már tivornyává fajult a vad mu- latozás.

Ez alatt közel Máonhoz, megható jelenet játszód- dott le az uton.

Nábál felesége, a szépséges, eszes Abigajil egy szolga révén tudomást szerzett Dávid szándékáról. Megdöbrent. Mintha látta volna már a kegyetlen szol- gák pusztítását; füstölgő romokban a hajlékot, mely- ben őt szép leányát nevelte. Hallani vélte ezek szivettépő jalkiáltását. Látni vélte férjét elvérzeni gyilkoló fegyver csapása alatt; önmagát megfosztva mindentől, talán meggyalázva is?

Ugy megremeg, úgy megsajog szive. Mit tegyen? Ha csak nő volna, azt mondaná, ám jöjjön aminek jönnie kell; de anya is. Igen. Gyermekeiért megalázza magát. Vagy, ha kell, legyen ő az áldozat. És tépelő- dései közben jó ösztöne megsugta, mit cselekedjék.

Ime az ut porában térdel Dávid előtt Abigajil és zokogva szól: Uram, én vagyok a gonosz. én vét- keztem. Ne háborodjék fel szived az istentelen Nábál ellen. Vele született a bolondság. Nevében hordja azt. Én nem is láttam szolgálodat, kiket küldöttél. Hallgasd meg szolgálóleányodat; ne siess vérontásra; ne szol- gáltass magadnak igazságot. Eddig gonoszság nem találtatott benned; ne legyen ezután sem. Üldözhet, sérthet téged bárki, akár halálra is kereshet: nem árthat; neked maradandó házat épített az Úr.

Különben is király lésszesz. Mint fog fájni néked akkor, ha most vért ontasz haragodban, ha bosszu- állással védelmezed magad és ezután keresed igaz- ságodat. Akkor . . . akkor emlékezzél meg felőlem; most pedig e csekély ajándékot vedd szivesen tőlem. És átadá a magával vitt kenyereket, bort, juhokat szőlőt, fűgét.

Dávid, hogy meg ne sértse e szép, tapintatos, övéiért siró asszonyt, elfogadja az ajándékot s meg- illetődve szól: legyen áldott az Isten, ki előmbe ho- zott, légy áldott te is, ki igazat szóltál és meggátol- tál egy gonosz tett elkövetésében. Menj el békével házadhoz, meghallgattam kérésedet, becsülöm sze- mélyedet.

Tetőpontját érte el a vad tivornya, a mikor be-

lépett Abigajil otthonába. Elszomorodik, de mit sem mond a mámoros Nábálnak, hanem gyermekeihez siet. Csak másnap adta elő kiméletes szavakkal, miután Nábál mámorát kialudta. Valósággal megtörte a szégyen, a rémület. Vad természete semminek érezte magát Abigajil nagysága előtt. És beteg lett és tiz nap alatt meghalt.

Tehát övvegyek sorába iratott Abigajil is. Mi lesz vele gyenge asszonynyal? Annyi gyermek, nagy gazdagság, renyhe, álnok szolgák tömege nagy teher egy nő gyöngé vállain. De hát nehezebb esetben sem hagyta el Isten.

És nem hagyta el most sem. Dávid hallva Nábel halálát, meghatottan mondá: áldott az Úr, ki igaz ítélettel ítélte meg az én gyalázatomat. Aztán megemlékezett Abigajilról, kinek köszönhette ezt, kinek lelki nagysága ámulatba ejtette s feleségül vette.

* * *

Ime, Abigajil története.

A valódi nőt és anyát, mintha holdnak alkotta volna a teremtő a családi élet, mint nap mellé, hogy körülte mozogjon és feltűnjék, mihelyt éjszaka lett fölötté, mihelyt világára szükség van. Abigajil történetét olvasva, önkénytelenül eszembe jut B. Eötvös József e szép okoskodása. Az ő családjára hasonló veszedelem sötét éjszakáját az ő szeretetének helyes gondolkodásának, találékonyságának, erős lelkének szelid fénye világította be. Méltó a követésre.

Molnár Imre.

Kegyesség utja.

Hogy találta meg egy leány a békességet. Egy hívő ember azt kérdezte egyszer a vendéglőben a szobaleánytól, hogy szokott-e imádkozni? A leány kurtán és élesen felelt: „Itt annyi a dolog, hogy nincs idő az imádkozásra.” A vendég így válaszolt: „Megtanítottak egy jó imádságra, amely a Bibliában is előfordul, amely már meghallgatásra is talált s amely elég rövid. Így hangzik: „Uram segíts!” Igérd meg nekem, hogy ezt a két szót minden reggel és minden este elmondod. A leány megígérte s szavát meg is tartotta. Egy év múlva ugyanaz a férfi ismét meg szállt abban a vendéglőben. A leány felől tudakozódott. A vendéglős így válaszolt: „Óh, az a leány túlságosan jó volt ilyen helyre, ahol annyi könnyelmű ember jár ki s be. A lelkészhez ment szolgálni.” A lelkésznel csakugyan ráakadt a jó barát. Hálakönyök közt beszélte el neki a leány, hogy a rövid imádságot eleinte gépiesen mondta el, lassan-lassan azonban gondolkodni kezdett fölötté ilyenformán: „De hát miért is kellene az Istennek rajtam segítenie? Rászorultam én csakugyan a segítségre? Talán nem vagyok elég jó, vagy nem vagyok boldog? S amint

e fölött mélyebben gondolkozott, kénytelen volt mind a két kérdésre „nem”-mel felelni. Imádsága most egészen másforma lett és nemsokára békességet talált a Jézusban.

Emlékeztető jel. Egy tengeri hajó nagy veszélyben forgott. Iszonyú vihar dühöngött s úgy látszott, mintha a hajótörést nem lehetett volna elkerülni. De ime a legnagyobb veszély pillanatában a vihar megcsendesült s a hajó meg volt mentve. Néhány nappal később a kapitány észrevette, hogy a legénység ebédlőasztalába egy mély vágás van belevágva. Kérdősködött, hogy kinek a munkája ez? A tettes jelentkezik s így szól: „Ezt a vágást azon az estén tettem a bicskámmal, mikor abban a nagy viharban szembenéztünk a halállal. Azon a napon seki sem káromkodott a hajón, hanem sokat imádkoztunk s mikor a vihar elmúlt, azt mondtuk: Hála legyen az Istennek: Hadd juttassa ezt eszünkbe ez a bevágás. Ha most valamelyik matróz elkezdi káromkodni, vagy istentelen beszédeket folytatni, akkor rámutatok a vágásra s azt kérdezem: Elfelejtetted már azt a napot? Akkor aztán elszégyelli magát és elhallgat.

Egyháztársadalom.

Útmutató a szociális tevékenységre.

A társadalmi — vagy amint általánosan nevezik — szociális-kérdések tanulmányozása ma már oly dolog, amely elől senkinek sem szabad kitérnie. Legkevésbé a lelkészek és tanítónak. Az alábbiakban oly útmutatást óhajtunk adni, amely a társadalmi — szociális — kérdések tanulmányozásával kiváltképpen a lelkészek részére nyújt hasznos tanácsokat, de amelyet tanulságos mindenkire, annál inkább, mert a midőn rámutatunk a szükséges tevékenykedés egyes módzataira, ismertetni fogjuk a külföldi s főként a német protestáns egyház munkásságát, nemkülönben párhuzamba állítjuk a római katolikus szociális szervezkedés tevékenységét.

Igaz, hogy a lelkész első és nélkülözhetetlen lelke a tudomány és pedig a *theologiai tudomány*. E nélkül minden tudása csonka. Hittan, erköcstan, egyházjog, egyházi és nemzeti történet, lelkipásztorkodás, biblia-ismeret kell, hogy foglalkoztassa a lelkészt az életben is, de a jelenlegi szociális világban szükséges a *szociális* kérdések tanulmányozása is, melynek eszközei: 1. *előképzés* a theologiai akadémiákon 2. a szociális kurzusok, 3. a szociális konferenciák, 4. a református egyháztársadalmi nagygyűlések és 5. a szociális irodalom ismerete.

1. *Előkészítés a theol. akadémiákon.* A külföldi protestáns theologiai ifjuságnak bőven van módja az előkészületre. Az egyetemeken szaktanárok tanítanak a szociális kérdésekről s a belmissziói intézmények

egész serege tájékoztatja a lelkeszségre készülő ifjút a szociális teendők felől. Gyakorlatilag is képez etik magukat. Hamburgban a Past. Hennig által vezetett Rauhes-Hausban, Berlinben a Past. Stöcker által vezetett Stadtmission-ban és a Past. Bodelschwingh által vezetett betheli (Bielefeld mellett) epilesziás és munkás-kolónián stb. Hazánkban a református teológiákon szintén megkezdték a szociális előadások tartását s e tekintetben, úgy tudjuk, hogy a kolozsvári teológiai fakultás jár elől jó példával, hol Pokoly József tanár és Nagy Károly igazgató buzgolkodnak 4—5 év óta a sikerért. De meg kell jegyezzük, hogy mi bizony csak a kezdet kezdetén vagyunk. A katolikus szemináriumokon már külön tanári állások vannak szervezve e célra.

Érdeemes felemlíteni a külföldi katolikus egyház szociális szervezkedését. P. o. Belgiumban a liegi i. II. kath. kongresszus elhatározta az u. n. *munkás-kaplanok* képzését. A belga „*munkás-kaplan*” azonban nem az, mint a német „*Arbeiterkaplan*.” E papok ugyanis St. Gilles mellett egy külön házban képeztetnek ki a teológiából s a szociális tudományokból. Tanulmányaik elvégzése után Seraing, Charleroi és Morslansweez munkás házaiban laknak a hol kongregációt képeznek. Feladatuk: *csak a munkásokkal foglalkozni* *

HIREK.

Olvassuk rendszeresen a Bibliát.

(Hetli utmutató a Biblia-olvasáshoz.)

Hoggy szól Isten hozzánk.

1909. JANUÁR. 18. Hétfő. Álom által. Jób. 33: 1—16.
19. Kedd. Látás által. Jél. 1: 1—13.
20. Szerda. Szentlélek által. Ap. Csel. 10: 19—20.
21. Csütörtök. Pál szótát halla. Ap. Csel. 9: 1—7.
22. Péntek. Dánielhez Gábricál által szólott. Dán: 15—18.
23. Szombat. A Jézus által. Máté. 4: 23—25.
24. Vasárnap. Az Úr szól mihozzánk. Zsol. 19.

Sorolj fel különböző módokat, amelyeken szólhat az Úr. Mi az oka annak, hogy mindenki nem hallhatja Őt? Hogy és mikor szólott tehozzád? mond el.

Mértékletesség és ellenállóképesség. Az alkoholnak a szervezetre gyakorolt káros hatásai közül egyike a legsúlyosabbaknak az, hogy a test ellenállóképessége megcsökken a különböző fertőzésekkel szemben. Így pl. már régóta ismeretes, hogy az iszákos ember megsebesülése vagy megoperálása — akármilyen egyszerű is a seb vagy az operáció — nagyon veszedelmes, könnyen halálos lehet: a gyógyulás mindig igen nehezen történik. Ennek éppen az ellenkezőjét találjuk józan vagy mértékletes emberek-nél, a mint azt az elmondandó néhány eset igazolja. Dr. Fiebig alsó-indiai orvos azt észlelte, hogy bennszülötteknél és a kínai kuliknál, tehát olyan emberek-nél, a kikhez az alkohol élvezet még nem jutott el, olyan megsebesülések, a melyekkel szemben minden európai orvos a legrosszabbra készülne el, még kedvezőtlen körülmények között is, aránylag igen rövid idő alatt gyógyulnak be. Hasonló tapasztalata Louzimumoux algiri orvosnak az arabok között, mint egy értekezéséből kitünik. Heydelfer az orosz-török háborúban

figyelte meg a sebgyógyulást s úgy találta, hogy a szeszcs italoktól tartózkodó törökök és tatárok között a legnehezebb sebesülések is akadálytalanul és láz nélkül, könnyen gyógyulnak, míg az oroszok-nál hasonló körülmények között a gyógyulás sokkal kevésbé volt kedvező. A legutóbbi orosz japán háborúra vona közölg az érdekes tapasztalatokról ad számot Seamen A Jalu melletti csata után meglátogatta azt a tokiói kórházat, ahová a japán sebesülteket szállították. Meglepődve észlelte, hogy a betegek, ámbár súlyos volt a sebesülések, majdnem kivétel nélkül, igen jó állapotban voltak. Ugyan e kórház belgyógyászati osztályáról érdekességénél fogva megemlíti, hogy csak a légzőszervek könnyebb megbetegedéseivel találkozott; fertőző betegségek híre sem volt, pedig a háborúban a fertőző betegségek állandó kísérői a seregeknek, amelyek négyszer annyi áldozatot szednek, mint az ellenfél. Ezt a kitünő eredményt a japánok csakis közmondásos mértékletességüknek köszönhetik.

Világ folyása.

Bosznia ára. A keleti válság egyre tart, a bojkottal együtt, amelyet a törökök az osztrák és a magyar árucikkek ellen kimondottak. A török bojkott oka, mint tudjuk, Bosznia és Hercegovinának monarchiánkhoz való csatolása volt és ezért konstantinápoly nagykövetünk nem csupán a bojkott miatt tárgyal a török kormányval, hanem megegyezést igyekezik létesíteni a török portával Bosznia és Hercegovina elfoglalása miatt. A megegyezés pénzkérdésben fordul meg, mert Törökország nem akar mást, mint pénzt azért, hogy lemond Boszniáról és Hercegovináról. Ugyalászik tehát, hogy a nagykövet valóságos vásárt fog könni a törökkel és megvesszük tőle az annektált tartományokat. Helyesebben pénzt adunk Törökországnak azért, amiért lemond Boszniát és Hercegovinát illető jogairól. Konstantinápolyi és bécsi tudósítók egyaránt amellett bizonyítanak, hogy az egyetértés a részletekre nézve és az elvet illetőleg már megvan, csak még a pénzüsszeg megállapítása van hátra. Külügyi kormányunk állítólag ötven millió komillió koronát kínált, a török azonban százat kért. Arról is folyt a vita, hogy a fizetendő összeget mi címen kapja török. Eleinte hűbérmegeváltsárról folyt a szó, most a jogcím egészen megváltozott és a kárpótást a Boszniában és Hercegovinában fekvő török állami javak megváltása címen adjuk. Az összeg tekintetében is közeledés történt a két fél között. Külügyi kormányunk ngyanis hajlandó két és fél millió török fontot fizetni, ami körülbelül hatvan millió koronát tesz ki és hajlandó olyan értelmű kereskedelmi szerződés megkötésére, hogy Törökország a török várnokát tízenegy százalékról tízenöt százalékra emelje és bizonyos monopolumokat vezessen be. Hir szerint Kiamil pasa nagyvezir ezt az ajánlatot kedvezőnek találta és kedvezőnek találja azt a török közvélemény is úgy, hogy a megegyezés végleges megszövegezése már csak napok kérdése. Törökországnak különben teljesen mellékes a jogcím, hogy a pénz miért kapja, a fő az, hogy a hogy megkapja. Tény az, hogy a hangulat határozottan monarchiánk javára fordult Törökországban és bécsi tudósítások szerint remélhető, hogy a konstantinápolyi tárgyalások mielőbb kedvező befejezést nyernek.

* L. Dr. Englert, Arbeitergeistliche Regensbrug. 1897.